

Åbo Akademi
Institutionen för biologi
Akademigatan 1, 20500 Åbo

ZOOLOGISK ARTKÄNNEDOM

VERTEBRATA

Både evertbrat- (www.abo.fi/fak/mnf/biol/eco/kurser/everte) och vertebratkursen (www.abo.fi/fak/mnf/biol/eco/kurser/verte) finns nu på nätet!!

ARTKÄNNEDOMSFÖRTECKNING del II

utarbetad av Ea Blomqvist 1982, reviderad av Erkki Leppäkoski 1998

PISCES, REPTILIA, AMPHIBIA

För varje art anges data om utbredning i Finland, biotop, lektid, föda (F), fångst mm.

V = vandringsfisk
S = sötvattensart
Br = brackvattensart
M = marin art

Subphylum Agnatha (käklösa ryggradsdjur)

Klass CYCLOSTOMATA (rundmunnar)
Lampetra fluviatilis (flod)nejonöga, nahkiainen
- V.S. Kustformer: Finska viken, Bottenviken samt vattendrag förb. med dessa; rena insjöformer: Stor-Saimen, Näsijärvi, Päijänne (30-40 cm). Uppväxt i havet, leker i älvar, åar o. bäckar; uppvandring under hösten, leker på våren 4-5 år gammal. Larvstadiet 3-5 år nedgrävt i slam, därefter metamorfos. Fridlyst juni-aug. Ekon. viktig. Stammen kraftigt på nedgående p.g.a. vattenbyggnad, regleringar etc. F: evertebrater, fisk (blodsugare)

Subphylum Gnathostomata (käkförsedda ryggradsdjur)

Superklass PISCES

Klass OSTEICHTHYES (benfiskar)
Ordning ACIPENSERIFORMES
Acipenser sturio stör, sampi
- V. S. Enstaka gånger i finska kustvatten.

Ordning CLUPEIFORMES (sillartade fiskar)
- ca 1/3 av världsfisket

Familj Clupeidae
Clupea harengus sill, silli, herring
- Marin
Clupea harengus var. membras strömming, silakka, Baltic herring
- M. Br. 20 cm. Sillens Östersjöform. Hela Östersjön; pelagisk stimfisk; regelbundna vandringar mellan kusten och öppna havet. Höst- och vårlekande stammar.
F: zooplankton, fiskyngel.
Fångst: 83 130 ton/år, 69 mmk
Ingår i Östersjöns övervakningsprogram: regelbundna analyser av halter av Cd, Pb, Cu, Zn, Hg, PCB, DDT, etc. tidvis, speciellt i södra delarna, höga halter av bl.a. PCB, DDT.
Clupea sprattus vassbuk, skarpsill, kilohaili
- M. Br. 12-18 cm. Vanlig i Finska Viken till Kotka och upp till Kvarken-området. Sällsynt i Bottenhavet. Pelagisk stimfisk, öppna havet. Könsmognad 1-2 år.
F: zooplankton, fiskyngel, rom.
Fångst: c. 3 125 ton, 2, 64 mmk.

Ordning
Familj

SALMONIFORMES (laxfiskar)

Salmonidae

- S. Br. M. Ett stort antal olika sikformer. Hela landet; insjöar och havsområden. Artkomplexet komplicerat.

Sikarna relativt föroreningskänsliga; kräver kallt och syrerikt vatten. Formerna artbestäms säkrast vid lekplatserna och på basen av antalet gälräfständer, protein-taxonomi etc. Fångststorlek c. 30-60 cm. Könsmogna vid 2-5 år.

Lek: okt.-jan.

F: plankton, bottendjur, rom, fiskyngel (beroende på sikform)

Fångst: havet 1 996 ton, 18,6 mmk, sötvatten 1 286 ton 12,7 mmk

Exempel på några sikformer:

Coregonus nasus kustlekande sik, karisiika (*Coregonus* sp. - white fish)

- leker i havet, Östersjön

Coregonus lavaretus vandringsik

- leker i älvar och åar; Östersjön

Coregonus muksun planktonsik

- Saimen, Kymmene älv, Kokemäki

Coregonus lavaretus oxyrhynchus insjösik

Coregonus peled peledsik, aspsik

- inplanterad, härst. från Sibirien

Coregonus albula siklöja, muikku

- S. 10-20 cm. Pelagisk insjöfisk. Huvudsakligen i södra och mellersta Finland, även norra Finland. Vanlig i Bottniska viken, förekommer i Finska viken.

Insjöområdets viktigaste fiskart.

F: zooplankton, fiskyngel, även insekter från vattenytan

Fångst: 5 771 ton, 26,5 mmk

Salmo salar (atlant) lax, lohi, atlantic salmon

- V.S. Max. längd c. 1,2- 1,5 m. Tillbringar ca. 2-3 år i älven. Leker sept.- okt. på grusbotten i rinnande vatten. Tidigare förekomst i alla stora älvar och åar i Finland. P.g.a. vattenbyggnad, reglering samt förorening återstår endast följande finska laxälvar: Simojoki, Kiiminkijoki, Torne älv, Tenojoki, Näätämäjoki.

Nuvarande laxbeståndet till största del uppbyggt genom utplantering av laxyngel (t.ex. kraftverksbolagens kompensande utsättning). Arten viktig i akvakultur (jfrt med regnbåge tillsvidare ännu liten betydelse i Finland). T.ex. i Norge producerades lax 1981 genom akvakultur 8 500 ton; den beräknade produktionen 1985 var 25 000 ton, dvs. 3 gånger mer än det totala atlantlax-fisket per år.

F: strömming, vassbuk, tobis, sill m.m. Fångst: 558 ton, 19,54 mmk

I Saimen och Ladoga förekommer **Salmo salar saimensis**, saimenlax

- istidsrelikt; stammen upprätthålls numera genom utsättningar.

Salmo trutta öring, taimen, trout

- V.S. Levnadssätt relativt likt laxens. Tre ekologiska raser i Finland:

Salmo trutta var. trutta havsöring, meritaimen

Östersjön samt ditmynnande älvar o. åar, Tenojoki. Vistas närmare kusten än laxen, korta vandringssträckor. Leker i rinnande vatten på hösten. 1-2 år i sött vatten, 4-6 år i havet.

Salmo trutta var. lacustris insjööring, järvitaimen

Salmo trutta var. fario bäcköring, purotaimen

Öringsfångsterna: havet 190 ton, 5,1 mmk (1979) sötv. 256 ton, 6,9 mmk

	<p><i>Onchorhynchus mykiss</i> regnbåge, kirjolohi, rainbow trout - härstammar från Nord-Amerikas Västkust; införd till europeiska sjöar. Ekonomiskt viktig. Odlas i söt- och brackvatten. 1982 c. 120 mmk (c. 50% havsodl.)</p>
	<p><i>Salvelinus alpinus</i> röding, nieriä - V.S. Många olika former; vandrings- och rena insjöformer. Utbredning i Finland nordlig samt östlig. Fjäll-Lappland o. Saimen: kallvattenart med högt syrekraav. Könsmogen vid 3-6 år. I Norge har arten p.g.a. försuring försvunnit från ett 100-tal sjöar (utbredd i hela landet). Värdefull sportfisk. I Finland förekommer andra <i>Salvelinus</i> -arter inplanterade både i sött o bräckt vatten.</p>
Familj	<p>Thymallidae <i>Thymallus thymallus</i> harr, harjus - S. Norra Finland, Saimen, i brackvatten utanför Björneborg. Leker på våren i rinnande vatten, sjöar eller i skärgården; grusbottnar. Könsmognad efter 3-5 år. Värdefull sportfisk. F. bottendjur, fisk, rom.</p>
Familj	<p>Osmeridae <i>Osmerus eperlanus</i> nors, kuore, smelt - V.S. 10-15 cm, i havet 15-25 cm. Längs kusten; större insjöar upp till Uleåborg. Könsmogen vid 3-4 år. Leker i april - maj. Pelagisk stimfisk. Karakteristisk lukt av färsk gurka. Anses vara en god matfisk. F: plankton, fiskyngel. Fångst: 586 ton, 0,58 mmk</p>
Familj	<p>Esocidae <i>Esox lucius</i> gädda, hauki, pike - S. 40-60 cm. Honorna avsevärt större än hanarna, har även längre livstid. Hela landet (i norr den vanligaste fiskarten i sjöarna). Grunda vegetationsrika områden. Välanpassad till brackvattenförhållanden. Relativt stationär. Leker vid 2-4 år, april-maj, grunda vasstränder. Viktig matfisk. F: kräftdjur, insekter; relativt snabb övergång till rovbyte: nätfiskar, abborre etc. Fångst: 6 823 ton, 51,5 mmk Tidvis har mycket höga halter av Hg påträffats i gäddor, främst i stora konstsjöar.</p>
Ordning	CYPRINIFORMES (karpfiskar)
Familj	<p>Cyprinidae (mörtfiskar) - många arter, relativt svårbestämbara. Sötvattensarter, största delen varmvattensarter eller euryterma; många arter korsar sig även naturligt sinsemellan.</p> <p><i>Rutilus rutilus</i> mört, särki, roach -S. Vår vanligaste mörtfisk; insjöar, grunda skärgårdar. Relativt anspråkslösa miljökrav. 15-20 cm, långsamt växande, utpräglad varmvattenart. Leker i april-juni. Speciellt i insjöar viktig vid omsättningen av näringsämnen. Viktig föda för rovfiskar (abborre, gädda, gös o s v). F: evertebrater, växtdelar, fisk. Fångst: 5 498 ton, 4,9 mmk</p> <p><i>Abramis brama</i> braxen, lahna - S. Vanlig i insjöar, södra och mellersta Finland, samt brackvatten. 40-60 cm. Leker i stora stim i maj-juni på vegetationsrika stränder. Vandrar mot djupa områden till vintern. Viktig matfisk. Fångst: 2 962 ton, 17,7 mmk</p> <p><i>Leuciscus idus</i> id, säyne l. säynävä - S. En av våra största mörtfiskar; relativt snabbvuxen, rörlig. Insjöar, kustområden. Leker på våren i stora stim i åar, älvar. Relativt god matfisk. Fångst: 413 ton, 1,9 mmk</p>

Carassius carassius ruda, ruutana
- 25-45 cm. Dammruda och insjöruda. Små vegetationsrika sjöar eller motsvarande områden i brackvatten. Mycket litet syrekra. Långsamt växande varmvattenart. Övervintrar i "dvala", nedgrävd i gyttja. Leker i maj-juni.
F: växtdelar, insektlarver, i bl. plankton.

Tinca tinca sutare, suutari
- 20-30 cm. Varmvattenart. Grunda veg.rika gyttjebottnar. Även i brackvatten.

Alburnus alburnus löja, salakka
- 9-15 cm. Insjöar, hela landet förutom de allra nordligaste delarna. Brackvatten längs hela kusten. Leker i maj-juli, livligt skådespel på grusartade stränder.

Scardinius erythrophthalmus sarv, sorva, rudd
- södra och mellersta Finland. Längs kusten upp till Vasa.

Blicca bjoerkna björkna, pasuri, silver bream
- södra och mellersta Finland; även brackvatten.

Vimba vimba vimba, vimma
- tidigare ekonomiskt värdefull, god saltfisk. I Finland endast i brackvatten. Vandrar upp i åar för att leka.

Aspius aspius asp, toutain
- insjöar o. brackvatten; sällsynt, anses utrotningshotad på vissa områden.

Leuciscus cephalus färna, turpa, chub
- rinnande vatten

Leuciscus leuciscus stäm, seipi, dace
- rinnande vatten

Abramis ballerus faren, sulkava
- södra och mellersta Finland. Sällsynt i brackvatten.

Phoxinus phoxinus elritsa l. kvidd, mutu, minnow
- S. 5-8 cm. Hela landet; insjöar, åar, brackvatten. Skyr eutrofierade områden. Könsmogen vid 1-2 år. Leker i juni-juli. Används även som akvariefisk och testorganism vid toxicitetstest.

**Ordning
Familj**

ANGUILLIFORMES (ålfiskar)

Anguillidae

Anguilla anguilla ål, ankerias, eel

- V. Max. 60-100 cm, i Finland endast honor.

Längs hela kusten samt i Östersjön mynnande vattendrag. Könsmogna vid 12-14 år, leker i Sargassohavet; 6-8 år gamla till Finland. Vattenutbyggnader har starkt decimerat förekomsten; utplanteras i många sjöar. Mycket värdefull matfisk.

F: bottendjur, fisk. Fångst: 77 ton, 868 mmk (mest sötv.)

**Ordning
Familj**

GADIFORMES (torskfiskar)

Gadidae

Gadus morhua torsk, turska, cod

- M. Br. Regelbunden utbredning i Kotka-Kvarkenområdet. 30-60 cm. 1-4 kg. Vandrar endast inom Östersjön, förökning i södra Östersjön. Förekomsten hos oss beräknas av årsklassernas storlek: immigration av icke adulta individer samt enstaka aduler som återvänder till sina lekområden.

F: spånakäring, strömming, nors, tobis. Fångst: största gruppen utg. av 2-4-åringar, erhålls som bifångster vid strömmingsfisket samt av fritidsfiskare
1962: c. 28 ton, 1972: c. 76 ton, 1980: c. 4 500 ton

Torskens utbredning överlag: Novaja Zemlja, Spetsbergen, Jan Mayen, Grönland, Biscaya, Kap Hattera (USA). Uppdelad i många självförsörjande stammar o. bestånd.

Fångst i Europa c. 1,5-2 milj ton/ år

	<p><i>Lota lota</i> lake, made, burbot - S. Br. 30-70 cm. Enda sötvattens-torskfisken. Hela Finland. Sjöar, brackvatten. Kallvattensart. Djupa områden på mjukbotten; under vintern dock uppe på grunda områden. Leker jan.-mars. Extremt stort antal romkorn; viktig matfisk. F: bottendjur, fisk, rom Fångst: 1 759 ton, 14,7 mmk (1/3 sötv.)</p>
Ordning	GASTEROSTEIFORMES (spiggfiskar)
Familj	Gasterosteidae
	<p><i>Gasterosteus aculeatus</i> storspigg, kolmipiikki, three-spined stickleback - M. Br. S. 5-8 cm. Stimfisk. Längs hela skärgården; i sötvatten även i norr. Könsmogen vid 1-2 år; leker maj-juni, grunt vatten, bobyggare o. aggressiv revirhåvdare; vandrar mot djupare områden till vintern. Mycket vanlig, t.o.m. 50% av individantalet i brackvatten strandzoner. F: kräftdjur, mygglarver, rom (både egen o. andras) - tidigare kokades olja av storspiggen; användes även som gödsel och husdjursfoder</p> <p><i>Pungitius pungitius</i> småspigg, kymmenpiikki, ten-spined stickleback - S. Br. 4-7 cm. Insjöar, hela landet samt Östersjön. Tål lägre syrehalter och eutrofa vatten bättre än föregående art. Bobyggare, revirhåvdare. F: zooplankton, bottendjur</p> <p><i>Spinachia spinacia</i> tångspigg, vaskikala - M. Br. 10-15 cm. Längs kusten upp till Kaskö-trakten. Algzonen, 1-10 m:s djup, speciellt bland <i>Fucus</i> -vegetation. Leker i maj-juni som 1-åring. Bobyggare, revirhåvdare. F: evertebrater</p>
Ordning	SYGNATHIFORMES (havsnålar, kantnålar)
Familj	Sygnathidae
	<p><i>Nerophis ophidion</i> vanl. havsnål, siloneula - M. Br. Längs hela kusten; sällsynt i Bottenhavet. Algzonen.</p> <p><i>Sygnathus typhle</i> tångsnälla, särmäneula - M. Br. Vanligast kring Åland och sydvästra Finland på grunda grusbotten i algzonen. Simmar vanligen upprätt.</p>
Ordning	PERCIFORMES
Familj	Percidae (abborrfiskar)
	<p><i>Perca fluviatilis</i> abborre, ahven, perch - S. 35-40 cm. 1-1,5 kg. Hela landet, insjöar och brackvatten. Den vanligaste fiskarten i Finland (gäddan vanligare i norr). I de flesta vatten, t.o.m. i små skogstjärnar där andra fiskarter saknas. Vår- sommar på grunda områden.; djupare till vintern. Leker i maj (hane 9-12 cm min. ;hona 12-14 cm min.) F: plankton, mollusker, kräftdjur, insekter, fisk Fångst: 10 810 ton, 35,6 mmk (75% insjöar)</p> <p><i>Sander (Stizosteidon) luciperca</i> gös, kuha - S. Södra och mellersta Finland i större sjöar; innerskärgårdar. Trivs bäst i grumligt vatten. Leker i maj-juni, ler- och grusbotten. Snabbvuxen. Min. mått 37 cm. Fridlyst i juni. God matfisk. F: kräftdjur, fiskyngel; rovfisk senast andra levnadsåret: mört, löja, mujka, etc. Fångst: 1097 ton, 1,08 mmk</p> <p><i>Acerina cernua</i> gers (gärs), kiiski - S. 8-15 cm. Brackvatten i hela landet, insjöar utom allra nordligaste. Bottenfisk. Leker i april-maj efter islossning. F: bottendjur, rom, fiskyngel; eg. allätare</p>

- Familj** **Gobidae** (smörbultar)
Gobius niger svart smörbult, mustatokko
 - M. Br. Havsområden mellan H: fors och Åland. 6-9 cm.
 Sällsynt. I strandzonen vanligen på grusbotten, djupare områden andra vintern.
 Könsmogen vid 1 år.
 F: kräftdjur, insektlarver.
- Pomatoschistus minutus** sandstubb, hietatokko
 - M. Br. 5-6 cm. Den vanligaste Gobidae-arten i Finland. Upp till Uleåborg längs kusten. Stimpfisk på grunda sandbotten. Könsmogen vid 1-2 år. Bobyggare.
 F: kräftdjur, "maskar"
- Pomatoschistus microps** lerstubb, liejutokko
 - M. Br. 4-5 cm. Litet känd i våra vatten; troligen relativt vanlig. Liknar *P. minutus*.
- Familj** **Cottidae** (simpör)
Cottus gobio stensimpa, kivisimppu
 - M. Br. 7-9 cm. Längs hela kusten + insjöområden utom längst i norr. Kräver syrerikt vatten. Vistas en och en under stenar i strandzonen. Leker i april-maj. Bobyggare. Revirförsvare. F: bottenfauna, fiskyngel, rom
- Myxocephalus scorpius** rötsimpa, isosimppu
 - M. Br. 20-30 cm. Längs hela kusten, vanligast dock i Finska viken. Vistas vanligen i 5-15 m:s djup eller mer. Leker i dec.-jan. Boförsvare. Hanen har lekdräkt, giftiga gällockstagg under lektiden.
 F: kräftdjur, småfisk, yngel
- Myxocephalus quadricornis** hornsimpa, härkäsippu
 - Älvmyrningar och havsvikar i ishavsområdet, hos oss ishavsrelikt i norra Östersjön, Finska Viken, Bottenhavet samt i ett 20-tal sjöar i södra och mellersta Finland. Kallvattensart. Bottenfisk. Leker nov.-mars.
 F: kräftdjur (ex. spånakäring, insektlarver, småfisk)
- Familj** **Cyclopteridae**
Cyclopterus lumpus sjurygg, rasvakala
 - M. Br. Max. 15-20 cm. Kustområdet. Vistas relativt orörlig i algzonen under febr-aug. Resten av året i djupare vatten.
- Liparis liparis** ringbuk, imukala
 - M. Br. Längs kusten upp till Kvarken.
- Familj** **Pholidae**
Pholis gunellus tejestefisk, teisti
 - M. Br. 15-25 cm. Havsområden mellan H:fors-Kaskö. Grunda områden i algzonen. Leker i nov.-mars. Båda könen vaktar rommen och ynglen.
 F: bottendjur, kräftdjur
- Familj** **Zoarcidae**
Zoarces viviparus tånglake, kivinilkka
 - M. Br. 20-30 cm. Hela kustområdet, dock sällsynt i Bottenhavet o. Bottenviken. Vistas i algzonen ned till 25 m:s djup. Parning aug.-sept. Honan föder levande ungar 20-300 st.
 F: bottendjur, rom, småfisk
- Familj** **Ammodytidae** (tobisfiskar)
Hyperoplus lanceolatus tobiskung el. vittobis, iso tuulenkala
 - M. Br. 20-30 cm. Syd-sydvästkusten upp till Brahestad. Vintertid på djupvatten, vår- sommar-höst på grunda sandbottnar. Leker på c. 20 m:s djup, sandbotten, i maj-juli.
 F: fiskyngel, kräftdjur

	<p><i>Ammodytes tobianus</i> kusttobis el. blåtobis, pikkutuulenkala - 14-18 cm. Hela kustområdet. Största delen av året pelagisk i stora stim. Sommartid dock på några meters djup på sandbottenområden. Leker i aug.- sept. intill stränderna. F: kräftdjur, fisk</p>
Ordning	PLEURONECTIFORMES (flundrefiskar)
Familj	Pleuronectidae (högerögda flundror)
	<p><i>Platichthys flesus</i> flundra el. skrubbskädda, kampela - M. Br. 15-30 cm. Längs kusten, vanligast dock inom området Borgå- Björneborg. Ler och sandbottnar. Under sommaren i algzonen, 1-20 m:s djup; resten av året på djupare vatten. Jagar främst nattetid. Könsmogen vid 3-4 år. Leker i maj-juni, 20-30 m:s djup. Yngeluppväxt på grunda sandområden. God matfisk. F: musslor (spec. <i>Macoma baltica</i>), kräftdjur och andra bottendjur Fångst: 399 ton, 0,9 mmk</p>
	<p><i>Pleuronectes platessa</i> rödspätta, punakampela - M. Br. 25-40 cm. Kräver minst 10-15‰ salinitet för att leken skall lyckas. Påträffas regelbundet i våra vatten. Familj Bothidae (vänsterögda flundror)</p>
	<p><i>Psetta maxima</i> piggvar, piikkikampela - M. Br. 20-40 cm. Längs kusten upp till Kvarken, vanligast i området Borgå- Åland. Grunda sand- o. lerbottnar. Vintertid djupare. Könsmogen vid 3-4 år. Leker omkring juni på 10-70 m:s djup. God matfisk.</p>
Superklass	TETRAPODA
Klass	AMPHIBIA (groddjur, amfibier)
Subklass	CAUDATA (URODELA , svansgrodor)
Ordning	MUTABILIA
Familj	Salamandridae
	<p><i>Triturus vulgaris</i> liten vattenödlä, vesilisko - 6-9 cm. Huvudsakligen södra och mellersta Finland. Rör sig både på land och i vatten. Lekplats: vegetationsrika dammar och pölar, t.o.m. i svagt bräckt vatten. Övervintrar intill vatten. F: vattenvertebrater (t.o.m. egna yngel samt div. landvertebrater t ex. sniglar, insekter)</p>
	<p><i>Triturus cristatus</i> stor vattenödlä, rupilisko - 12-15 cm. Sällsynt. På Åland, men ävenöstlig utbredning</p>
Subklass	ANURA (SALIENTIA , svanslösa grodor)
Ordning	PROCOELA
Familj	Bufonidae (paddor)
	<p><i>Bufo bufo</i> padda, rupikonna - 7-11 cm. Vanlig i södra och mellersta Finland. Diverse biotoper, t ex. trädgårdar, gårdsplaner. Nattaktiv. Leker början av maj, i dammar och större vattensamlingar. Övervintrar på land. Könsmogen vid c. 3-4 år. Ofta flere individer tillsammans. Långlivad. F: insekter, sniglar, spindlar, daggmaskar</p>
Ordning	DIPLASIOCOELA
Familj	Ranidae (grodor)
	<p><i>Rana temporaria</i> vanlig groda, sammakko - 6-8 cm. Hela landet även fjällområden. Fuktiga, skuggiga lokar nära vatten. Aktiv morgon och kväll. Leker i april-juni, vatten. Könsmogen vid 2-3 år. Kan bli t.o.m. 20 år gammal. Övervintring: ofta nedgrävd i sjöns botten slam, och unga individer på land.</p>

	<i>Rana arvalis</i>	åkergroda, viitasammakko
	- 5-6 cm. Ställvis i hela landet. Försumpade skogsmarker, kärrområden och sjöar med riklig buskvegetation omkring.	
Klass	REPTILIA (kräldjur)	
Ordning	SQUAMATA	
Underordning	LACERTILIA (ödlor)	
Familj	Lacertidae (egentliga ödlor)	
	<i>Lacerta vivipara</i>	skogsödla, sisilisko
	- 15-17 cm. Hela landet; vårt vanligaste kräldjur. Skogar, kärr, gräsmarker etc. Dagaktiv. Skicklig klättrare, rör sig även i vatten. Vid rädsla tappar den sin svans och regenererar en ny. Parning under försommaren. Övervintrar i trädrötter etc. F: spindlar, insekter	
Familj	Anguidae (ormslån)	
	<i>Anguis fragilis</i>	kopparorm el. ormslå, vaskitsa
	- 25-40 cm. Södra och mellersta Finland. Öppna skogsområden och buskvegetation i tät gräs-o. lövmark. Gömd under dagen. Aktiv endast i skymningen. Vinterdvala i jordhålor; ofta flere tillsammans. Parning under våren, 6-12 ungar. Könsmogen vid c. 3-4 år. Långlivad. F: sniglar, daggmaskar, insekter, spindlar	
Underordning	SERPENTES	
Familj	Colubridae (snokar)	
	<i>Natrix natrix</i>	vanlig snok, rantakäärme
	- 70-80 cm. Många olika färgvarianter. Södra och mellersta Finland. Längs sjö- o. havsstränder i vassbältet eller steniga områden. Dagaktiv. Duktig simmare och klättrare. Könsmogen vid 3-4 år; honan gravid ca 2 mån. Läger ägg som utvecklas efter ca 5-8 veckor. F: grodor etc., t.o.m. fisk	
	<i>Coronella austriaca</i>	hasselsnok, kangaskäärme
	- Sällsynt på Åland.	
Familj	Viperdiae (huggormar)	
	<i>Vipera berus</i>	huggorm, kyy
	- 50-65 cm. Hela landet; de största individerna påträffas på sydslänter i Lappland. Risiga och steniga backar, berg; soliga sluttningar, dikeskanter och t.o.m. längs myrkanter. God simmare. Vinterdvala, ofta många tillsammans i håligheter under stenrös. Parning på våren, ungarna "föds" aug.: 4-20 st., 15-18 cm. Hos oss föder V.b. ungar endast vartannat år. Könsmogen vid ca 4 1/5- 5 år. F: smågnagare, grodor, skalbaggar.	

ARTKÄNNEDOMSFÖRTECKNING del III

utarbetad av Kjell Weppling 1983

AVES

För varje art anges:

- det vetenskapliga (1982), svenska och finska namnet
- artens status som flyttfågel, där
 - F = flyttande art
 - DF = delvis flyttande art
 - S = obligat stationär art
 - I = invasionsart;

för de flyttande anges dessutom den genomsnittliga ankomsttiden till sydkusten (vårflyttningen)

- förekomst i Finland samt biotopval
- viktigare ekologiska särdrag (opportunister, indikatorarter, anpassningar, inplanterade arter, nykomlingar etc.)
- huvudsaklig föda (= •)

Klass

AVES (fåglar)

Ordning

GAVIIFORMES

Gavia arctica storlom, kuikka F (s. IV)

Hela landet, speciellt stora oligotrofa skogssjöar; södra Finland även mindre, något eutrofare sjöar. Skygg och lättstörd. Lidit av fritidsbebyggelse. Häckningsförsök även i skärgården (havsstränder) med dåligt resultat (vattenståndsfuktuationer!)

- Småfisk, kräftdjur, insektslarver

Gavia stellata smålom, kaakkuri F (s. IV)

Företrädelsevis i mellersta och norra Finland som häckande, sporadiska häckningslokaler t.o.m. på Hangö udd o. Åland. Små dammar, sjöar, ej allmän. Skygg, lättstörd, hotad av kulturens utbredning, framförallt i södra Finland.

- Fisk, snäckor, musslor, vatteninsekter

Ordning

PODICIPEDIFORMES

Podiceps cristatus skäggdopping, silkkiuikku F (m. IV)

Eutrofa sjöar och havsvikar med kraftig vegetation. Södra och mellersta Finland, allmän. Eutrofiindikator, häckar i stora kolonier.

- Fisk, små kräftor, musslor

Podiceps griseigena gråhakedopping, härkälintu F (s. IV)

Ända upp till polcirkeln i sjöar och dammar med välutvecklad vegetation, tämligen allmän.

- Fisk, vatteninsekter

Podiceps auritus svarthakedopping, mustakurkku-uikku F (s. IV)

Södra och mellersta Finland, tämligen allmän. I små och medelstora igenvuxna dammar o. sjöar

- Vatteninsekter, grodyngel, blötdjur m.m.

Phalacrocorax carbo storskarv, merimetso DF

Vid kusterna, framför allt vår o. höst (tillfälligt även övervintrande). Häckar vid atlantkusten och i södra Östersjön.

- Fisk

Ardea cinerea gråhäger, harmaahaikara F

Sporadiskt, framför allt på sensomrar o. höst; häckar sällsynt

- Fisk, grodor, vattenödlor

Ordning

Botaurus stellaris rördrom , kaulushaikara F (s. IV)
Södra Finland i vassrika vikar o. sjöar. Sällsynt. Karakteristiskt dovt hoande nattetid, hotad art p.g.a. utdikning o. upptorkning av våtmarker.
• Fisk, grodor och övriga smådjur

ANSERIFORMES

Cygnus cygnus sångsvan, laulujoutsen F (b. IV)
Norra och nordöstra Finland. På 50-talet mycket sällsynt (jakt!), men på sistone har stammen vuxit o. spritt sig söderut. Mycket skygg art.
• Vattenväxter

Cygnus olor knölsvan , kyhmyjoutsen DF
Häcker numera allmänt vid syd- och sydvästkusten samt på Åland, häckningsbiotop vassrika vikar o. sjöar. Ursprungligen en parkfågel, förvildades först på Åland, spred sig snabbt till hela SW skärgårdsområdet. Utbredningen begränsas norrut av isläggningsområden (får inte ske förrän ungarna blir flygga).
• Vattenväxter

Branta bernicla prutgås, sepelhanhi F (s.V)
Häcker på tundran, hos oss förbiflyttare (stora mängder i slutet av maj).
• *Zostera marina* (stark nedgång i beståndet då *Z. marina* försvann på övervintringsomr. i Nordsjön).

Branta canadensis kanadagås , kanadanhanhi F
Har börjat häcka i SW skärgården efter inplantering. Häckningsbiotop hos oss tillsvidare kobbar och skär, håller på att tränga undan grågäsen.

Anser anser grågås, merihanhi F, DF (b. IV)
Häcker längs med kusterna, lugna kobbar o. skär; eutrofa sjöar
• Strandväxter, sädesbrodd

Anser fabalis sädgås, metsähanhi F (m. IV)
Häcker vid myr- o. skogssjöar i Norra Finland ner till Kajana-trakten. Skygg, ses i allmänhet rastande under flyttningen vår och höst.
• Växtätare

Anas platyrhynchos gräsand, heinä- l. sinisorsa DF
Den allmännaste halvdykaren, hela landet; viktigt jaktbyte.
• Frön, frukter, insekter och andra smådjur

Anas crecca kricka, tavi F (b. IV)
Vår minsta halvdykare: Hela landet, allmän.
• Frön, växtdelar

Anas penelope bläsand, haapana F(m. IV)
Hela landet, allmän. Omtyckt jaktbyte.
• Växtätare (vattenväxter, gräs)

Anas acuta stjärttand, jouhisorsa F (m. IV)
Hela landet, rel. allmän. Häcker i något kargare biotoper än andra *Anas* -arter.
• Växtätare

Anas clypeata skedand, lapasorsa F(m. IV)
S o. Mell. Finland, grunda veg.rika sjöar och havsvikar.
• Smådjur av olika slag

Aythya ferina brunand, punasotka F(b. IV)
S och mell. Finland, veg.rika sjöar och havsvikar.
• Vattenväxter, frön, små vattenlevande djur

Aythya fuligula vigg tukkasotka F(b. IV)
Mycket allmän, hela landet; häcker i sjöar och utmed kusterna i övervägande frodig miljö.
• Smådjur

Somateria mollissima ejder, haahka
Häcker utmed kusterna, allmän där den huvudsakliga födoorganismen, blåmusslan, är vanlig.

Melanitta nigra sjöorre, mustalintu F(m.V)
Häcker i N-Finland i tundrasjöar, ses i stora flockar längs sydkusten i samband med vårflyttningen.
• Blåmusslor, snäckor, kräftdjur, mygglarver.

Melanitta fusca svärta pilkkassiipi F(s. IV)
Häcker utmed kusterna i den inre o. mellersta skärgården samt sjöar i norra Finland.
• Musslor, snäckor, kräftdjur

Clangula hyemalis alfågel, alli DF (följer isranden)
Häcker på tundran i små sjöar, ses i söder främst under vårflyttningen i medlet av maj. Utgör, som många andra sjöfåglar, en indikator på havsföroreningar som drabbat övervintringsområdena i södra Östersjön o. Nordsjön (främst oljeolyckor). Beståndet har under senare tid minskat.
• Smådjur, framför allt kräftdjur vintertid, mygglarver sommartid

Bucephala clangula knipa, telkkä F(b. IV)
Hela Finland, hålbyggare.
• Snäckor, musslor, insektlarver

Mergus serrator småskrake, pikku-l. tukkakoskelo DF(m. IV)
Hela landet, företrädesvis vid kusten.
• Småfisk

Mergus merganser storskrake, isokoskelo DF(s. III)
Hela landet, häcker i håligheter, en stor del övervintrar; vintertid i stora flockar utmed isranden.
• Fisk

Ordning

FALCONIFORMES

Pandion haliaetus fiskgjuse, kalasääski F(m. IV)
Häcker tämligen allmänt i hela landet. Arten hotas av miljögifter (ackumuleras !) och av förföljelse på övervintringsområden i västafrika.
• Fisk, som fåglarna dyker efter med fötterna före

Accipiter nisus sparvhök, kanahaukka S, DF
Hela landet; övervintrar ofta vid sydkusten.
• Småfågel

Accipiter gentilis duvhök, kanahaukka S, DF
Hela landet; en del av populationen flyttar söderut till vintern. Kräver ostörda skogsområden. Skogshuggningarna ett hot mot arten.
• Gnagare, fåglar (äv. harar, orrar)

Buteo buteo ormvråk, hiirihaukka F(s. III)
Häcker i södra och mellersta Finland upp till polcirkeln.
• Smågnagare, äv. kräldjur, insekter, fågelungar

Buteo lagopus fjällvråk, piekana F(m. IV)
Häcker i norra Finland ovanför barrskogsgården
• Smågnagare (huvudsakligen fjällämmel) under goda gnagarår, i övrigt unga harar, hönsfågel, t.o.m. kadaver

Pernis apivorus bivråk, mehiläishaukka F(m.V)
Södra och mellersta Finland i löv- och blandskog
• Bilarver, vaxkakor från bisamhällen; även andra insekter, t.o.m. bär

Aquila chrysaetos kungsörn, maakotka S, DF
Häcker främst i norra och nordöstra Finland. Många gamla fåglar övervintrar. En starkt hotad art p.g.a. förföljelsemani (fortfarande illdåd i sametrakter, där

rovdjurshatet lever kvar); miljögifter, den moderna skogshushållningen (kalhyggen!)

- Vintertid huvudsakligen kadaver; fångar själv harar, smågnagare, fåglar

Haliaetus albicilla havsörn, merikotka DF

Sporadiskt häckande: Åland, Skärgårdshavet, Kvarken, Lappland. En av våra mest hotade fågelarter, utrotningshotad till för några år sedan. Största hotet miljögifterna (påverkar fortplantningsförmågan), men även inverkan av mänsklig förföljelse samt sommarbebyggelsens och skogsbrukets expanderings negativa. Situationen har förbättrats tack vare intensiva skyddsåtgärder (vinterfodring med giffri föda, skydd av häckningsbiotoper)

Circus aeruginosus brun kärrhök, ruskosuohaukka F(m. IV)

Häcker tämligen allmänt i vegetationsrika vikar och sjöar utmed våra kuster.

- Smågnagare, groddjur, fågelungar

Falco subbuteo lärkfalk, nuolihaukka F(s. IV)

Häcker i gles skogsmark i södra och mellersta Finland.

- Sländor, småfåglar

Falco tinnunculus tornfalk, tuulihaukka F(s.III)

Häcker i hela landet. Stark nedgång i beståndet under senare år p.g.a. miljögifter.

- Smågnagare, groddjur, insekter, småfåglar

Falco peregrinus pilgrimsfalk, muuttohaukka F(b.IV)

Häcker ytterst sporadiskt på myrar, invid sjöar och berg i hela landet. Tillsammans med havsörnen den mest hotade rovfågelarten i Finland. Största orsaken miljögifter och människans förföljelse (äggsamlare)

Ordning

GALLIFORMES

Lagopus lagopus dalripa, riekko S

Häcker i mellersta och norra Finland.

- Insekter, bär, växtskott, (ungfåglar behöver insektnäring)

Bonasia bonasia järpe, pyy S

Skogsfågel, som häcker i hela landet ända till barrskogsgrens

- Föda av växtmaterial (frön, skott)

Tetrao tetrix orre, teeri S

Hela landet i öppen skog-åkerterräng; allmän.

- Ungarna livnär sig på insektsföda, de fullvuxna på frön, björkknoppar, bär

Tetrao urogallus tjäder, metso S

Typisk skogsfågel, mycket stationär, hela landet. Tidigare viktigt jaktobjekt, stark nedgång i beståndet (det moderna skogsbruket !)

Perdix perdix raphöna, peltopyy S

Södra och västra Finland på öppna odlingsmarker, i allmänhet i flock.

- Frön och annat växtmaterial

Phasianus colchicus fasan, fasaani S

Förvildad i sydvästra Finland; kräver skogsdungar, häcker eller dyl. för skydd. Inplanterad i Finland för jaktändamål.

- Vegetarian

Ordning

GRUIFORMES

Grus grus trana, kurki F(m.IV)

Hela landet; öppna el. halvöppna myrar. Skygg.

- Groddjur, smådjur, frön, frukter

Fulica atra sothöna, nokikana DF(b.IV)

Södra och mellersta Finland i vegetationsrika sjöar och större dammar

- Vattenväxter, små vattenorganismer

Ordning

Crex crex kornknarr, ruisrääkkä F(s.V)
Sparsamt i södra Finland på åker- och ängsmark, numera även på strandängar.
Arten minskade kraftigt i samband med jordbrukets rationalisering, håller nu på att repa sig (delvis bytt biotop till strandängar och torkade buskrika kärrmarker).

CHARADRIIFORMES (vadare)

Haematopus ostralegus strandskata, meriharakka F(s.IV)

Häcker allmänt utmed kusterna, en typfågel för havsstränder.

- Smådjur

Charadrius hiaticula större strandpipare, tylli F(b.IV)

Häcker relativt allmänt utmed kusterna och i nordligaste Lappland.

- Alla slags smådjur

Charadrius dubius mindre strandpipare, pikkutylli F(s.IV)

Södra och mellersta Finland, även i inlandet.

- Alla slags smådjur

Vanellus vanellus tofsvipa, töyhtöhyppä F(s. III)

Allmän i hela landet upp till polcirkeln; all slags åker- o. ängsmark.

- Mask, alla typers smådjur

Arenaria interpres roskarl, karikukku F(b. V)

Typfågel för havsstränderna, allmän.

- Smådjur

Calidris alpina kärrsnäppa, suosirri F(b. IV)

Häcker här och var längs västkusten samt på tundran. Ses i söder främst under flyttningstider.

- Insekter, andra smådjur

Philomachus pugnax brushane, suokukko F(s. IV)

Häckande utmed västkusten och i norra Finland

- Smådjur, växtdelar

Tringa totanus rödbena, punajalkaviklo F(m. IV)

Häcker utmed alla våra kuster, en karaktärsart.

- Främst smådjur.

Tringa nebularia gluttsnäppa, valkoviklo F(s. IV)

Häcker i mellersta och norra Finland. Vår största snäppa.

- Smådjur, t.o.m. små fiskar

Tringa ochropus skogssnäppa, metsäviklo F(m. IV)

Södra och mellersta Finland; i norr till trädgränsen; lever främst i inlandet.

- Smådjur

Tringa glareola grönbena, liro F(s. IV)

Häcker i hela landet; typart för våtmarker (kärr, strandängar, försumpade sjöar)

- Insekter och andra smådjur

Actitis hypoleucos drillsnäppa, rantasipi F(s. IV)

Hela landet; sjöstränder.

- Smådjur

Numenius arquata storspov, isokuovi F(m. IV)

Södra och mellersta Finland; myrmarker, kärr, strandängar

- Insekter, mask, sniglar och andra smådjur

Numenius phaeopus småspov, pikkukuovi F(s. IV)

Mellersta och norra Finland; på myrar.

- Smådjur, bär

Scolopax rusticola morkulla, lehtokurppa F(b. IV)

Häcker i södra och mellersta Finland i fuktig skogsterräng.

- Mask, insekter

Gallinago gallinago enkelbeckasin, taivaanvuohi F(b. IV)
Hela landet; kärrmarker, fuktiga ängar.
• Mask, blötdjur

Ordning

LARIFORMES

Stercorarius parasiticus vanl. labb. merikihu F(m. IV)
Häcker här och var utmed kusterna samt i norr på tundran.
• Jagar måsar och trutar tills dessa spyr upp sin mat; äter dessutom fågelungar och ägg, småfåglar, smågnagare, fisk.

Larus ridibundus skratmås, naurulokki F(s. III)
Hela Finland vid alla typer av vatten; allmän
• Allätare (mask, insekter, fisk)

Larus canus fiskmås, kalalokki F(b. IV)
Hela landet; allmän.
• Främst vattenlevande smådjur, fisk fiskrester

Larus minutus dvärgmås, pikkulokki F(b.V)
Södra och sydöstra Finland; frodiga fågelsjöar. Kolonilevande art, som starkt ökat under de senaste årtiondena.
• Insekter; fångar både i flykten som från vattnet

Larus fuscus silltrut, selkälökki F(b. IV)
Södra och mellersta Finland; även vid insjöar.
• Fisk, fiskrester

Larus argentatus gråtrut, harmaalokki DF
Södra och mellersta Finland. Ett av de bästa exemplen på opportunistisk art- har förökat sig väldigt kraftigt p.g.a. ohämmad mattillgång vid avstjälningsplatser. Tack vare detta börjat övervintra i S-Finland. Stora kolonier problem på fågelskär (äter sjöfågelungar!)
• Allätare (fisk, fiskrester, mask, fåglar, fågelungar, matrester (torg, soptippar)

Larus marinus havstrut, merilokki DF
Typart för det yttre havsbandet; häcker parvis på bergskobbar.
• Främst fiskrester, äv. stora mängder fågelägg och -ungar (framför allt ejder).

Sterna hirundo fisktärna, kalatiira F(s. IV)
Södra och mell. Finland upp till polcirkeln; insjöar, inre och mellersta skärgården.
• Fisk, små vattenvertebrater.

Sterna paradisaea silvertärna, lapintiira F(b. V)
Allmän utmed kusterna och i norra Finland; häcker inte vid insjöar men däremot allmännare än fisktärnan i den yttre skärgården. Övervintrar på södra halvklotet, ofta enda nere vid Antarktis (mycket långa flyttfärder!).
• Småfisk

Sterna caspia skrântärna, räyskä F(m. IV)
Häcker i kolonier utmed kusterna.
• Huvudsakligen fisk

Alca torda tordmule, ruokki F(m. IV)
Häcker i kolonier ställvis längs syd- och sydväst kusten (yttre havsbandet).
• Fisk, små vattendjur.

Cephus grylle tobisgrissla, riskilä DF
Häcker tämligen allmänt i yttre havsbandet vid våra kuster.
• Fisk, smådjur; kan dyka mycket djupt

Ordning

COLUMBIFORMES

Columba livia domestica tamduva, kesykyyhky S
Allmän i städer. P.g.a. de stora mängderna ofta en allvarlig smittobärare o.- spridare (sjukdomar som t.ex. salmonella).

- Columba palumbus*** ringduva, sepelkyyhky F(s. III)
Södra och mellersta Finland; allmän. Omtyckt jaktbyte.
• Bär, frön, säd, knoppar
- Columba oenas*** skogsduva, uuttukyyhky F(s. III)
Södra och mellersta Finland upp till Jyväskylä-trakten, längs kusten till Uleåborg-trakten. Minskat p.g.a. brist på lämpliga häckningslokaler (ihåliga träd, holkar); under senare år en liten återhämtning.
• Bär, frön, säd, knoppar.
- Ordning** **CUCULIFORMES**
Cuculus canorus gök, käki F(b.V)
Relativt allmän i hela Finland; kuperad, öppen terräng (hagmarker, ljusa skogar, parker). Läger ägg i andra fåglars bon (1 ägg/bo). Ungen skuffar ut sina "syskon" och får all mat.
• Insekter, företrädesvis fjärilslarver.
- Ordning** **STRIGIFORMES**
Bubo bubo berguv, huuhkaja S
Hela landet upp till trädgränsen, tämligen sällsynt. Vår största uggle; skygg och därför hotad av kulturen.
• Gnagare till harstorlek.
- Aegolius funereus*** pärluggla, helmipöllö S, I
Hela landet; rätt allmän. Kan vara mycket allmän under goda gnagarår; kan då ses i mängder på yttre skär.
• Smågnagare
- Strix aluco*** kattuggla, lehtopöllö S
Relativt allmän i bland- och lövskog i södra Finland (främst parker och lundar där bohålor existerar).
• Smågnagare
- Ordning** **CAPRIMULGIFORMES**
Caprimulgus europaeus nattskär, kehrääjä F(m.V)
Södra och mellersta Finland; öppen skogsterräng, framför allt torra tallhedar.
• Insekter, som den fångar i luften.
- Ordning** **APIDIFORMES**
Apus apus tornsvala el. tornseglare, tervapääsky F(m.V)
S.g.s. hela landet; allmän. Fullständigt anpassad för ett liv i luften, hjälplös på marken. Mycket snabb (max. hastighet ca 300 km/h). Flyttar vid dåligt väder söderut, ungarna faller i dvala.
• Insekter
- Ordning** **PICIFORMES**
Jynx torquilla göktyta, käenpiika F(s.IV)
Hela landet upp till polcirkeln; lövträdsdominerad terräng (t.ex. parker, trädgårdar), hålhäckande.
• Myror
- Dryocopus martius*** spillkråka, palokärki S
Hela landet upp till trädgränsen; hålhäckande.
• Trädlevande insekter, hästmyror
- Dendrocopos major*** större hackspett, käpytikka S, I
Hela landet upp till trädgränsen; rätt allmän; hålhäckande. Invasioner vid brist på tallkottar.
• Mångformig föda: ungarna utfodras med insekter; på vintern mest tallfrön, även andra frön och frukter samt talg

Dendrocopos minor mindre hackspett, pikkutikka S
Hela landet, lövträdsdomin.skog; hålhäckande.
• Insekter, frön

Picus canus gråspett, harmaapäätikka S
Häcker sporadiskt i SW Finland; hålbbyggare.
• Insekter och deras larver.

Ordning

PASSERIFORMES (tättingar)

Alauda arvensis sånglärka, kiuru F(m.III)
Allmän på öppna marker i hela landet.
• Växtdelar, frön, smådjur, insekter

Riparia riparia backsvala, törmäpääsky F(m.V)
Häcker i kolonier i hela landet; bygger en bohåla i backsluttningar, sandgropssluttningar o. dyl.
• Insektätande

Hirundo rustica ladusvala, haarapääsky F(b.V)
Allmän upp till polcirkeln. Övernattar under flyttningstiden på hösten ofta i vassar i stora flockar.
• Insektätande

Delichon urbica hussvala, räystäspääsky F(b.V)
Hela landet i kolonier.
• Insektätande

Anthus trivialis trädpiplärka, metsäkirvinen F(s.IV)
Hela landet i barrskogsmiljö (öppen, ljus skog)
• Insekter huvudföda

Anthus pratensis ängspiplärka, niittykirvinen F(b.IV)
Hela landet; åkrar, ängar, strandängar.
• Insekter, äv. frön av olika slag

Anthus spinoletta skärpiplärka, luotokirvinen F(b.V)
Häcker i vår yttre skärgård upp till Vasa-trakten.
• Insekter, små kräftdjur från strandvallarna.

Motacilla flava gulärta, keltavästäräkki F(s.IV)
Hela landet, mest på fuktiga lokaler (strandängar, kärr). Många raser.
• Insektätande

Motacilla alba sädesärta, västäräkki F(b.IV)
Hela landet allmänt i öppen, solig terräng, ofta nära vatten.
• Insektätande

Lanius collurio törnskata, pikkulepinkäinen F(m.V)
Södra och mellersta Finland; buskrik, öppen terräng. Spetsar ofta ett förråd av insekter på törnen och spetsiga kvistar.
• Fångar större insekter (sländor, skalbaggar, humlor m.m.).

Lanius excubitor varfågel, lapinharakka F(b.IV)
Häcker i mellersta o norra Finland, halvöppen terräng (hyggen, kärr, hedmark).
• Insekter, smågnagare, småfågel; bytet spetsas ofta i buskar.

Oriolus oriolus sommargyllning, kuhankeittäjä F(a.V)
Häcker allt allmännare i sydöstra Finland; stadd i utbredning västerut.
• Insekter, även bär och frukt.

Sturnus vulgaris stare, kottarainen F(s. III)
Häcker allmänt i hela Finland i håligheter. Under senare tiden rätt kraftiga fluktuationer i beståndet; under vintern har arten tidvis utgjort ett problem genom att förekomma i enorma flockar i många storstäder på övervintringsområdet.
• Under häckningsperioden mest insekter, annars äv. frön, bär, frukter.

- Bombycilla garrulus*** sidensvans, tilhi F, I
Häckar oregelbundet i gran- o. blandskog i norra Finland. I söder kan man få se stora flockar under invasionsår.
• Insekter under sommaren, I övrigt bär, framför allt rönnbär.
- Garrulus glandarius*** nötskrika, närhi S
Allmän i södra och mellersta Finland till polcirkeln i norr, typisk skogsfågel.
• Främst insekter och frukter, även andra fåglars ägg och ungar.
- Pica pica*** skata, harakka S
Hela landet; bunden till kulturen.
• Allätare
- Corvus monedula*** kaja, naakka S
Södra och mellersta Finland. Ett bra exempel på anpassning till kulturen: i stället för sina ursprungliga häckningsplatser (berg, klippor) har arten godkänt kyrktorn och andra höga byggnader.
• Mest frön och smådjur från åkrar.
- Corvus frugilegus*** råka, mustavaris F(s. III)
Häckar här och var i kolonier utmed västkusten.
• Smådjur, frön
- Corvus corone cornix*** kråka, varis DF(s.III)
Allmän i hela landet.
• Allätare
- Corvus corax*** korp, korppi S
Hela landet, relativt bunden till ostörda ödemarksområden.
• Allätare, föredrar djurföda
- Cinclus cinclus*** strömstare, koskikara F
Häckar i strida forsar och strömmar i norra Finland. Övervintrar relativt allmänt vid rinnande vatten i södra Finland.
• Snäckor, larver, skaldjur; fångar födan under vattnet (simmar m. hjälp av vingarna)
- Troglodytes troglodytes*** gärdsmyg, peukaloinen F(m.IV)
Södra och mellersta Finland i ostörda storskogar med tät undervegetation
• Insekter
- Prunella modularis*** järnsparv, rautiainen F(m.IV)
Hela landet i ung barkskog.
• Insektätare
- Acrocephalus schoenobaenus***, sävsångare, ruokokerttunen F(b.V)
Relativt oregelbundet utbredning (främst kusttrakterna i södra och västra Finland samt Tornedalen och N Lappland), våtmarker med täta vassbestånd.
• Insektätare; nattaktiv
- Acrocephalus scirpaceus*** rörsångare, rytikerttunen F(s.V)
Expanderat från sydväst, rätt allmän i södra och västra delarna av landet i vassrika biotoper.
• Insektätare
- Sylvia borin*** trädgårdssångare, lehtokerttu F(s. V)
Allmän upp till trädgränsen i norr, frodig lövskogsterräng.
• Insektätare
- Sylvia communis*** törnsångare, pensaskerttu F(b.V)
Allmän i södra och mellersta Finland på torra buskmarker.
• Insektätare
- Sylvia curruca*** ärtsångare, hernekerttu F(b.V)
Södra och mellersta Finland i liknande biotoper som törnsångaren.
• Insektätare

- Phylloscopus trochilus*** lövsångare, pajulintu F(b.V)
En av våra allmännaste fågelarter; s.g.s. alla biotoper.
• Insektätare
- Phylloscopus collubita*** gransångare, tiltalitti F(s.IV)
Främst granskog, upp till polcirkeln i norr.
• Insektätare
- Hippolais icterina*** gulsångare, kultarinta F(s.V)
Södra Finland; parker, trädgårdar, lövskog. Arten är stadd i ökning.
• Insektätare
- Regulus regulus*** kungsfågel, hippiäinen DF
Företrädevis i granskog till polcirkeln i norr. Vår minsta fågelart, de övervintrande väldigt utsatta för långa köldperioder.
• Insektätare
- Muscicapa striata*** grå flugsnappare, harmaasieppo F(m.IV)
Hela landet i relativt öppen terräng; ofta i trädgårdar.
• Flygande insekter
- Ficedula hypoleuca*** svartvit flugsnappare, kirjosieppo F(b.V)
Hela landet; häckar i håligheter.
• Insektätare
- Saxicola rubetra*** buskskvätta, pensastasku F(s.IV)
Hela landet på öppen mark med inslag av buskar.
• Insektätare
- Oenanthe oenanthe*** stenskvätta, kivitasku F(m.IV)
Hela landet i öppen, stenig terräng.
• Insektätare
- Phoenicurus phoenicurus*** rödstjärt, leppälintu F(s.IV)
Hela landet i gles skog, parker, trädgårdar.
• Insektätare, men på hösten förtärs även bär och frukter.
- Erithacus rubecula*** rödhake, punarinta F(b.IV)
Allmän ända till trädgränsen i norr.
• Insekter, bär, frukter
- Luscinia luscinia*** näktergal, satakieli F(m.V)
Numera rätt allmän i buskmarker och parker i södra Finland. Explosionsartad invasion från sydöst under de senaste årtiondena.
• Insektätare, äter äv. mask, sniglar, bär, frukter
- Turdus pilaris*** björktrast, räkättirastas DF(b.IV)
Hela landet; häckar oftast i kolonier i parklik terräng.
• Maskar, insekter, bär, frukter
- Turdus merula*** koltrast, mustarastas DF(s.III)
Södra och mellersta Finland; parker, trädgårdar.
• Maskar, sniglar, insekter, bär, frukter
- Turdus iliacus*** rödvingetrast, punakylkirastas F(b.IV)
Hela landet i buskrik terräng.
• Maskar, sniglar, insekter, bär, frukter
- Turdus philomelos*** taltrast, laulurastas F(b.IV)
Hela landet i fuktiga barr -och blandskogar.
• Födan som hos övriga trastar
- Parus montanus*** talltita, hömötiäinen S
Hela landet i barr- och blandskog.
• Insekter, frön, bär

- Parus cristatus*** tofsmes, töyhtötiainen S
Södra och mellersta Finland till polcirkeln i norr; ses övervägande i barrskog.
• Insekter, olika frön (främst av tall och gran)
- Parus ater*** svartmes, kuusitiainen S, I
Södra och mellersta Finland i granskog. Kan företa massiva höstvandringar under dåliga fröår.
• Ungarna matas med insektsföda, i övrigt består födan främst av granfrön.
- Parus caeruleus*** blåmes, sinitäinen S
Södra Finland, löv- och blandskog.
• Främst insekter
- Parus major*** talgmes, talitiainen S
Hela landet.
• Insekter, frön, bär
- Aegithalos caudatus*** stjärtmes, pyrstötiainen S
Södra och mellersta Finland i buskrik blandskog.
• Spindlar och småinsekter
- Certhia familiaris*** trädkrypare, puukiiپیjä S
Häcker i gammal gran- och blandskog till polcirkeln i norr.
• Insekter som den fångar klättrande på trädstammar
- Passer domesticus*** gråsparv, varpunen S
Hela landet i städer och större samhällen.
• Allätare (insekter, maskar, frön, bär, frukter)
- Fringilla coelebs*** bofink, peippo F(s.III)
Tillsammans med lövsångaren vår allmännaste fågelart.
• Under häckningsperioden insekter, annars frön.
- Fringilla montifringilla*** bergfink, järripeippo F(b.IV)
Ersätter bofinken i Fennoskandiens norra delar; mycket allmän i N.
• Olika slags frön
- Carduelis flammea*** gråsiska, urpiainen DF, I
Häcker i mellersta och norra Finland; stryker i bland vintertid i stora flockar omkring i södra Finland.
• Al- och björkfrön
- Carduelis spinus*** grönsiska, vihervarpunen DF, I(s.III)
Till trädgränsen i norr, häcker i granskog.
• Äter utanför häckningstiden främst al- och björkfrön, under häckningstiden granfrön
- Carduelis carduelis*** steglits, tikli DF
Södra och västra Finland.
• Specialist på att tillgodogöra sig frön från tistlar och kardborrar
- Carduelis cannabina*** hämpling, hemppo DF(s.III)
Södra och mell. Finland i öppet kulturlandskap; ofta i trädgårdar och enrisbackar.
• Frön
- Carduelis chloris*** grönfink, viherpeippo DF
Häcker allmänt i södra och mellersta Finland i öppet landskap (stadsparker, planteringar, enrisbackar)
• Frön
- Pyrrhula pyrrhula*** domherre, punatulku S
Upp till trädgränsen i norr; tyst och försynt under häckningsperioden; söker sig till fågelbräden vintertid.
• Mjuka knoppar, äv. bär och stora mjukskaliga frön

- Carpodacus erythrinus*** rosenfink, punavarpunen F(s.V)
 En östlig art som snabbt invaderat södra och mellersta Finland. Nu ställvis
 mycket allmän i buskdominerad terräng.
 • Frön, knoppar, bär, insekter
- Loxia curvirostra*** mindre korsnäbb, pikkukäpylintu S, I
 Bebor barrskogar i hela landet.
 • Granfrön
- Emberiza citrinella*** gulsparv, keltasirkku S
 Allmän på öppen kulturmark i hela landet.
 • Frön
- Emberiza hortulana*** ortolansparv, peltosirkku F(b.V)
 Häckar på buskantade odlingsmarker till polcirkeln i norr.
 • Frön, äv. insekter och deras larver.
- Emberiza schoeniclus*** sävsparv, pajusirkku F(b.IV)
 Hela landet på fuktiga marker med vide, vass eller säv.
 • Frön och insekter
- Plectrophenax nivalis*** snösparv, pulmunen F(m.III)
 Häckar på tundran, ses vår och höst i södra Finland på sträck.
 • Frön och insekter

ARTKÄNNEDOMS FÖRTECKNING del IV
utarbetad av Erik Bonsdorff 1983, reviderad av Erkki Leppäkoski 1998

MAMMALIA

Klass	MAMMALIA (däggdjur)
Ordning	INSECTIVORA (insektätare) <i>Erinaceus europaeus</i> igelkott Södra och mellersta Finland, kring bosättning <i>Talpa europaea</i> mullvad till 62 ° N, färska mulljordar <i>Sorex minutus</i> dväragnäbbmus Hela landet <i>Sorex araneus</i> vanlig näbbmus Hela landet <i>Neomys fodiens</i> vattennäbbmus Hela landet vid vatten
Ordning	CHIROPTERA (fladdermöss) <i>Myotis mystacinus</i> mustaschfladdermus Södra och mellersta Finland, skogsområden vid vatten <i>Eptesicus nilssoni</i> nordisk fladdermus Hela landet, skogar, parker, vid människoboningar
Ordning	LAGOMORPHA (dubbeltandade gnagare) <i>Lepus timidus</i> skogshare Skogsmark i hela landet <i>Lepus europaeus</i> fälthare Södra och mellersta Finland, åkermark, trädgårdar
Ordning	RODENTIA (gnagare) <i>Pteromys volans</i> flygekorre Södra och mellersta Finland, lövskog, sällsynt <i>Sciurus vulgaris</i> ekorre Hela landet, skogsmark, parker <i>Castor fiber</i> bäver Östra Finland, (återinförd) <i>Lemmus lemmus</i> fjälllämmel Fennoscandiens fjällregion <i>Myopus schisticolor</i> skogslämmel Nordliga skogsområden, granskog <i>Clethrionomys glareolus</i> långsvansad skogssork Skogsmark i hela landet <i>Microtus agrestis</i> åkersork Hela landet, åkrar, ängar, hyggen <i>Arvicola terrestris</i> vattensork Hela landet, fuktiga strandomr. <i>Ondatra zibethica</i> bisamråtta Hela landet, sjöar, vikar (inplanterad 1919)

Sicista betulina buskmus
Södra och mellersta Finland, björk- och granskog

Micromys minutus dvärgmus
Hela landet, strandängar, gräs- och åkermarker

Apodemus flavicollis större skogsmus
Södra och mellersta Finland, skogsmarker

Rattus norvegicus brun råtta
Kulturföljeslagare i hela landet

Rattus rattus svart råtta
Hamnar, sällsynt

Mus musculus husmus
kulturföljeslagare i hela landet

Ordning

CARNIVORA (rovdjur)

Alopex lagopus fjällräv
Arktisk, sällsynt i norra Fennoskandien.

Canis lupus varg
Hela landet (ströex.), sällsynt

Vulpes vulpes räv
Hela landet

Nyctereutes procyonides mårdhund
Invandrad från öst, hela landet, allmän i södra Finland.

Ursus arctos brunbjörn
Östra och norra Finland (ngt ökande), skogsmark, sällsynt

Mustela rixosa dvärgvessla
Hela landet, världens minsta rovdjur

Mustela vision mink
Hela landet vid vattendrag, skogsmark etc., förvildad från pälsfarmer

Mustela erimnea hermelin
Hela landet, steniga skogsmarker

Mustela lutreola flodiller
Sällsynt, undanträngd av mink

Martes martes mård
Hela landet, skogsmark

Gulo gulo järv
Norra och östra Finland, sällsynt

Meles meles grävling
Södra och mellersta Finland, frodig skogsmark

Lutra lutra utter
Vid kusterna och i insjöområden, sällsynt

Lynx lynx lo
Södra och mellersta Finland, skogsmark, sällsynt men ökande

Ordning

PINNIPEDIA (sälldjur)

Halichoerus grypus gråsäl
Norra Östersjön, fåtalig

Phoca hispida vikare
Hela kusten (relikt i Saimen)

Ordning**ARTIODACTYLA** (klövdjur)***Sus scrofa*** vildsvin

Fåtalig i södra och mellersta Finland, kulturmarker

Alces alces älg

Hela landet

Rangifer tarandus renLappland, husdjur (*R. tarandus fennicus*: vildren, sällsynt i östra Finland.)***Capreolus capreolus*** rådjur

Åland, skogs- o. buskmarker, öppna fält

Odocoileus virginianus vitsvanshjort

Södra och mellersta Finland, skogsmark (införd 1934)

Ordning**CETACEA** (valar)***Phocaena phocaena*** vanlig tumlare

Nordatlantens vanligaste val, regelbundet i Östersjön, sällsynt.